

La Humanitat

Fundador: LLUIS COMPANYS

Segona Epoca
Any I - Núm. 6

Solicitado el Registro como artículo de Segunda Clase en la Adm. de Correos de México, D. F.

Editor: M. Rouret Callol
MEXIC, D. F., Febrer de 1944

Per Catalunya, pels altres pobles
germans d'Espanya, per la fraternitat
de tots els homes i de tots els pobles,
catalans sapigueu fer-vos dignes
de Catalunya.

Francesc Macià

(Del Manifest proclamant la República el dia 14 d'Abril del 1931)

Fa deu anys Francesc Macià va desaparèixer davant dels nostres ulls però el seu esperit continua immoridor i ens agombola a través del temps i de l'espai amb el perfum dels nadals catalans pels volts d'un dels quals el Primer President de la Catalunya Republicana es barrejava més profundament que no mai a la terra que ell alliberà i en la qual viurà eternament.

HISTORIA DELS DARRERS ESDEVENIMENTS POLITICS

PACTE D'UNITAT I JUNTA D'ALLIBERAMENT

Malgrat la publicitat que la premsa de tot el món ha donat al Pacte d'Unitat signat el dia 20 de novembre, precedent de la Junta d'Alliberament constituïda cinc dies després i formada per la majoria dels sectors que integren la democràcia peninsular a l'exili, LA HUMANITAT vol recollir la història d'aquests esdeveniments projectats, ja des d'ara, sobre el nostre esdevenidor.

El desig d'unitat entre tots els sectors de l'emigració política víctimes del cop d'Estat internacional que enderroca la República i les llibertats dels pobles hispànics es va fer sentir ja des de bon començament. Una munió de dificultats, moltes vegades tant personals com polítiques, va impedir que aquell desig no fos transportat a la realitat més prompte del que ho ha estat. Conseqüència d'aquestes dificultats ha estat un procés polític caracteritzat per una tònica lenta i dins de la qual semblava haver de continuar indefinidament. Dos esdeveniments importants fan que darrerament el procés s'acceleri: la Conferència de L'Habana—de la qual parlem en un altre lloc—i l'acte d'homenatge a Lluís Companys celebrat al teatre Hidalgo d'aquesta capital mexicana. La primera es destaca per haver donat lloc a la reunió de les personalitats més rellevants de la intel·lectualitat exilada, que permet de llençar una Declaració de Principis, la qual pot ésser—i és—signada per persones de tots els sectors i matisos polítics de l'emigració.

Aquest primer pas fa possible l'apropament de tots els interessats en una mateixa causa, tal com és el recobriment de la República amb les llibertats inherents a la mateixa.

Un ambient avinent permet que el Directori d'E. R. de C., organitzador de l'acte d'homenatge a Lluís Companys, celebrat al teatre Hidalgo el dia 24 d'octubre, pugui reeixir en agrupar entorn de la imatge del President de Catalunya a les representacions més importants dels partits polítics fins aquell moment en desacord. Parlen en aquell acte, al costat dels catalans, els senyors J. de Jáuregui, Alvaro de Albornoz, I. Prieto i D. Martínez Barrio. Tots ells, com es pot comprovar per la nostra informació dedicada a aquell acte, advoquen per una política d'unitat i en l'elogi a la figura del President Martí, troven l'escalaf i l'emoció indispensables per a que, amb un alt sentit de responsabilitat, puguin en data propera segellar el seu desig de cohesió de cara a la més noble de les causes.

Les converses que anteriorment ja havien tingut lloc entre els partits catalans i els republicans

espanyols continuen. El dia 12 de novembre—tres setmanes escasses després de l'acte Companys—es celebra una reunió convocada per E. R. de C. i a la qual concorren pels partits catalans els senyors J. Andreu Abelló i J. Bosch Gimpera; per Izquierda Republicana, els senyors Carles Esplà i Pedro Vargas; per Unión Republicana, els senyors Gordón Ordás i Martínez Barrio; pel Partit Socialista, els senyors Manuel Albar i I. Prieto, i pel Partit Nacionalista Basc, els senyors Monzón i J. de Jáuregui. Aquesta reunió fineix sense acord per l'actitud adoptada pels representants del P. N. Basc, que es neguen a sotmetre's als principis de la Constitució republicana, que eren base de discussió. Excluida voluntariament la representació esmentada, es celebren noves reunions els dies 18 i 19 de novembre, arribant-se finalment a la coincidència que s'estableix pel Pacte d'Unitat signat el dia 20. Diu així:

"Pacto de Unidad.—Los que suscriben, en representación de los partidos que, formando mayoría en las Cortes Constituyentes, votaron la Constitución de 9 de diciembre de 1931, e, integrando de modo exclusivo el Gobierno provisional, refrendaron su promulgación, acuerdan establecer entre esas mismas agrupaciones políticas un pacto de unidad para restaurar la República española, derrocando la tiranía falangista, impuesta merced al auxilio armado de potencias extranjeras, y cerrando el paso a la monarquía, cuyo restablecimiento se pretende mediante presiones diplomáticas del exterior, que serían tan ignominiosas como lo fué aquel auxilio.

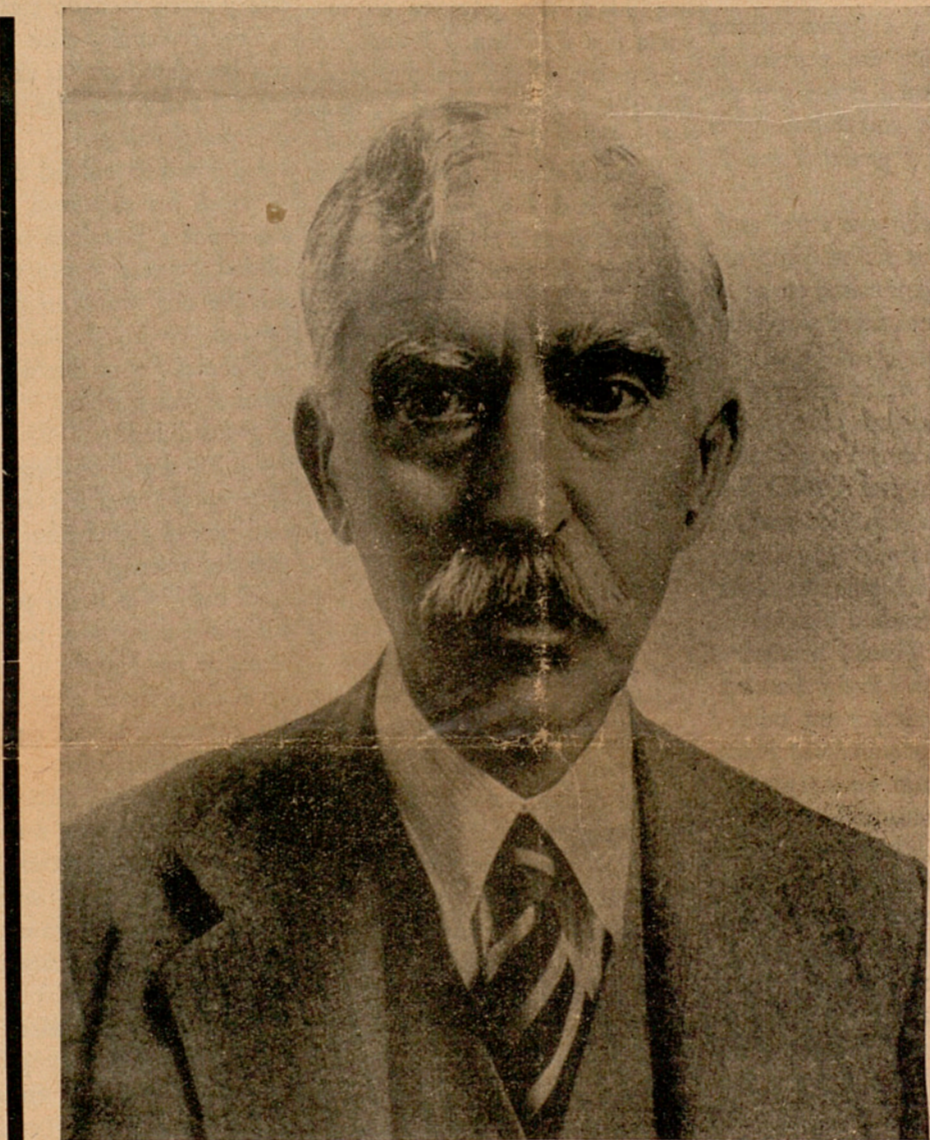
El pacto acordado para conseguir tales fines se basa en la más absoluta fidelidad a todos los principios de la referida Constitución y Estatutos de ella derivados, comprometiéndose los partidos aliados a sostenerlos mientras España, en plena soberanía, no decida que deben reformarse.

Si, con propósito de variarlos, se abriera un período constituyente, las agrupaciones que, sin renunciar ninguna a su peculiar ideario, son responsables de esta declaración conjunta, quedarían en libertad para defender legalmente sus aspiraciones respectivas, pero obligándose quienes las representaran en el Gobierno a respetar y hacer respetar los principios dichos en tanto no hayan sido derogados o modificados.

El mismo espíritu de fraternal concordia que unió a estos partidos dentro del Comité revolucionario de 1930 les une ahora para hacer efectiva la voluntad de E-

(Segueix a la pàgina 4)

L'homenatge d'E. R. de C. al PRESIDENT MACIÀ

Com cada any E.R. de C. ha tributat enguany un record d'estimació i homenatge al seu fundador i Primer President de la Pàtria Restaurada. La memòria de Francesc Macià, viu en els seguidors de la seva obra, com un exemple i una llum permanent.

En complir-se el Xé. Aniversari de la mort del gran Patriota, E. R. de C. ha commemorat la trista data mitjançant una emotiva evocació, des de Radio-Mill, la qual va retransmetre una selecció de sardanes i cançons populars catalanes. Durant l'intermedi, Josep Andreu Abelló, del Comitè Executiu d'E.R. de C., pronuncià el següent parlament:

La festa de Nadal, arrelada profundament en la tradició catalana, a més d'ésser la commemoració de la naixença de Crist que celebra tot el món cristià, tenia un sentit patriarcal i popular que la convertia en la diada dedicada a l'amor familiar, a la pau de la llar, i a l'amistat entre tots els compatriotes. Catalunya, la nostra estimada Pàtria, és un país petit si es considera només per la seva extensió territorial i pel nombre dels seus habitants. En el curs de la seva història ha sofert molt. Sempre que han imperat en el món la força i la brutalitat, la nostra Pàtria n'ha estat una de les víctimes propícies. Però malgrat totes les sofrències i totes les persecucions, Catalunya ha sabut retrotrobar sempre el camí del seu renouement espiritual i polític.

La força miraculosa que ha salvat la nostra Pàtria, ha estat la seva llengua i la seva cultura. El nostre idioma s'ha conservat fermament a través d'un llarg període de decadència nacional i en els darrers anys la nostra cultura havia assolit un grau tan alt de plenitud, que un dels nostres més

il·lustres homes de ciència, el Dr. August Pi-Sunyer, va poder afirmar un dia, que les obres escrites en llenguatge català permetien satisfere totes les necessitats espirituals. El Renaixement literari de Catalunya en la primera meitat del segle passat té com a conseqüència un ample moviment patriòtic, de caràcter polític, encaminat a trobar la fórmula jurídica que estructurés la personalitat nacional de Catalunya. Grans patriotes van dedicar tota la seva vida a la realització d'aquest noble ideal i fou Francesc Macià, primer President de la Catalunya Restaurada, el qui incorporà a aquest moviment la totalitat dels catalans, iniciant una nova etapa per a la nostra Pàtria amb la restauració de la Generalitat de Catalunya, forma de govern autònom.

L'honorable Francesc Macià fou un senyor de l'esperit; va estar sempre al costat del feble i del malaurat; la seva gran passió fou Catalunya a la qual va dedicar tots els seus esforços. Pels camins de la lluita, amb gest generós, ho va sacrificar tot. La seva vida,

exemple d'austeritat i bondat sense límits, li van fer guanyar l'estimació profunda del seu poble que el seguia amb una fidelitat absoluta semblant a l'adoració. La seva preocupació de viure en íntim contacte amb el seu poble, el feia anar per totes les ciutats i pobles de Catalunya, on va trobar sempre multituds enfevorides que l'homenatjaven i l'empenyien a seguir lluitant. Així el gran President arribà a ésser l'encarnació viva de la Pàtria. En la Catalunya de Macià, l'esperit laboriós i progressista de la nostra nissaga va trobar el clima propici per a continuar desenvolupant les qualitats que li són essencials. Durant aquells anys la nostra Pàtria va viure aliena a tot aspecte de violència per tal com hi va imperar l'esperit liberal i democràtic de Francesc Macià, sabedor de que els pobles només poden viure ho- rres de grandesa quan per damunt de les seves diferències polítiques i socials, saben trobar l'equilibri i la ponderació, àdhuc al mig de les seves lluites internes.

El destí va voler que el nostre primer President deixés de viure el dia de Nadal de l'any 1933. D'aleshores ençà s'incorporà a la tradició natalenca catalana, l'anar tots els anys a retre tribut al gran alliberador davant de la seva tomba, situada a la muntanya de Montjuich, de cara a la mar Mediterrània.

Avui, en commemorar el Xé. Aniversari del traspàs de Francesc Macià, ni els catalans que viuen sotmesos en la pròpia terra,

(Segueix a la pàgina 3)

CATALANITAT VAL MÉS

per A. Bladé Desumvila

No fa pas molts mesos que davant d'una Assemblea de catalans s'ens va escaure de fer l'elogi de la catalanitat, contraposant les virtuts positives de la condició i de la qualitat d'ésser català, a les estridències dels adjectius brillants i dels ismes exaltats però negatius en el fons, si no poden ostentar la substància de la catalanitat.

La qualitat val més que l'adjectiu. Ésser català, sentir-se català, per voluntat i per coneixement, per consciència i per raó, perquè s'estima la terra catalana sense necessitat de fer comparacions, perquè s'estima la llengua catalana, sense necessitat de menysprear-ne d'altres, perquè es porta l'esperit de Catalunya, més alt o més migrat, però que és el nostre, indefugible com l'ombra de la pròpia vida, perquè es percep una identificació essencial amb la cultura i l'art, amb la terra i el paísatge, amb l'arrel i el fruit de Catalunya, posseïm aquella substància immoridora que informa la nostra catalanitat.

Davant d'això, qualsevol denominació ha de resultar per força pàl·lida i mancada de contingut efectiu per rutilant que sigui l'etiqueta o l'isme, marcadors de tendències, això sí, però no sempre equivalents de plenitud patriòtica.

No significa el que diem la més lleu incomprensió de la posició maximalista adoptada per un sector de l'emigració catalana en les anomenades terres lliures, i que no considerem digne de lloança tot esforç i tot sacrifici—quan són alguna cosa més que efusions verbals—encaminats a la defensa i a l'obtenció de l'absoluta llibertat de la Pàtria. El principi que l'informa és el més just de tots els principis. Però tot postulat, fins el de la Justícia, com és el nostre, comporta en la seva aplicació pràctica diverses tàctiques i procediments diferents. Perquè no n'hi ha prou amb tenir raó. Cal a més de tenir-ne, saber-la defensar, i en darrer lloc, com ha dit un jurista, cal que ens facin concessió, quan no es té prou força per a poguer-la imposar.

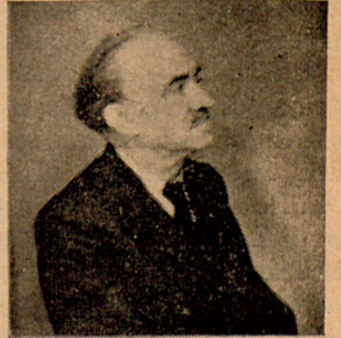
Es tant sols des d'un punt de vista normatiu, polític, gairebé de simple educació que ens han semblat, i continuen semblant-nos, fofrassenyades certes actituds que sota pretextes de maximalisme, es tanquen a tota labor eficient i arriben a proclamar, de fet, una incompatibilitat eixorca amb altres corrents del nacionalisme català. I és que les posicions extremistes, quan el gest heroic no les acompanya, han estat sempre les més fàcils. A casa nostra ja havíem observat sovint aquell tipus de redemptor pocapena que després de proclamar que la culpa de tot la tenia el clero o la propietat privada, s'en anava a dormir convençut de que era més revolucionari que Deu. I alguns cops quan el redemptor es feia vell acabava posant una taverna.

A l'exili també es dona el cas de l'extremista nacionalista que es creu—tal vegada de bona fe—que és el més catalanista del món perquè després de proclamar que els catalans no separatistes són una colla de traidors i de botiflers venuts a l'enemic s'en va tranquil·lament a passar el cant a l'Orfeo. I encara menys mal si realment cantés a l'Orfeo. I bé; si això es fer Pàtria, Catalunya està ben servida.

No fa gaires dies que en un article de la premsa diària mexicana consagrat a homenatjar la figura de Massaryk, l'escriptor antifeixista Alfred Stern, revelava aspectes sorprenents de la vida del gran patriota que tenen punts de referència amb el que deixem dit. De la mateixa manera que certs periòdics, que s'autoconsideren ultranacionalistes, titlen de traidors i de patums a les més rellevants personalitats de la política i de la intel·lectualitat catalana així ma-

(Segueix a la pàgina 3)

Jaume Serra Hunter

El dia 7 de desembre passat deixà d'existir a Cuernavaca, on s'havia traslladat feia un temps, el nostre il·lustre compatriota Dr. Serra Hunter.

La trista nova s'escampà ràpidament entre els catalans de Mèxic causant una dolorosa impressió. Malgrat saber-se'l malalt, s'esperançava una millora que dissortadament no es produí. La destacada personalitat del gran català traspasat, com a professor, humanista, escriptor, filòsof, conferencista, fou una de les més se- la Catalunya moderna i aquesta sentirà en el cor la pèrdua d'un altre dels seus més eminents fills, sacrificat pels tiranitzadors de la nostra terra i que representen l'antitesi de l'esperit servidor de la intel·lectualitat que encarnava al Dr. Serra Hunter. La seva mort és un altre crim que caldrà carregar al compte inacabable dels actuals victimaris de la nostra Pàtria.

Jaume Serra Hunter va néixer a Manresa el 7 de gener del 1878. (La seva mare era irlandesa i es aquest un precedent significatiu.) Estudià a Barcelona, cursant simultàniament Dret i Filosofia, però aviat deixà el primer estudi per dedicar-se de una manera exclusiva a les disciplines filosòfiques. Aquesta orientació ja

(Segueix a la pàgina 3)